

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 353/06-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. novembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť M. N. a K. K., t. č. obaja vo väzbe, zastúpených advokátom JUDr. J. B., B., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. BB-Pš 42/05 z 9. mája 2006 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Toš 24/06 z 26. mája 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. N. a K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2006 doručená sťažnosť M. N. a K. K., t. č. obaja vo väzbe (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. BB-Pš 42/05 z 9. mája 2006 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Toš 24/06 z 26. mája 2006.

Zo sťažnosti vyplýva, že sudca špeciálneho súdu pre prípravné konanie uznesením sp. zn. BB-Pš 42/05 z 9. mája 2006 (ďalej len „uznesenie o predĺžení väzby“), predĺžil

sťažovateľom lehotu trvania väzby do 29. novembra 2006 bez ich prítomnosti, v dôsledku čoho podľa názoru sťažovateľov došlo k porušeniu ich základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože sa „nemohli vyjadriť ako k dôvodom väzby tak aj k návrhu prokuratúry“ .

Proti uvedenému uzneseniu o predĺžení väzby podali sťažovatelia sťažnosť, ktorú najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 2 Toš 24/06 z 26. mája 2006 na neverejnom zasadnutí zamietol, a tým podľa presvedčenia sťažovateľov „došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala (...) v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc,

návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a uznesením špeciálneho súdu sp. zn. BB-Pš 42/05 z 9. mája 2006 a postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 24/06 z 26. mája 2006 v podstate preto, že sa v danom prípade „nemohli vyjadriť ako k dôvodom väzby tak aj k návrhu prokuratúry“.

1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovatelia napadli postup a rozhodnutie špeciálneho súdu, ako súdu prvostupňového, ako aj postup a rozhodnutie najvyššieho súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde, ústavný súd nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie špeciálneho súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal v dôsledku podaného opravného prostriedku (sťažnosti) najvyšší súd. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k špeciálnemu súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2.1 Sťažovatelia napadli aj postup a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 24/06 z 26. mája 2006, ktorému zrejme vytykajú, že v danom prípade im neposkytol ochranu ich základnému právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv a slobôd napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bol opravný prostriedok sťažovateľov proti uzneseniu o predĺžení väzby zamietnutý, ústavný súd pripomína, že z princípu subsidiarity (v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde) limitujúceho vzťah ústavného súdu ku všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom (mutatis mutandis III. ÚS 90/03). Inak povedané, pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom zásadnú argumentáciu, ktorú mohol predniesť už pred všeobecnými súdmi, avšak tieto nepredniesol, treba vychádzať z toho, že materiálne nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje, preto sťažnosť v takomto prípade podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je prípustná.

Aj keď sťažovatelia tvrdia, že o predĺžení trvania lehoty ich väzby sa rozhodovalo v ich neprítomnosti a že sa „nemohli vyjadriť ako k dôvodom väzby tak aj k návrhu prokuratúry“, z predloženej ústavnej sťažnosti nevyplýva, že by sťažovatelia vyslovene navrhovali svoj výsluch pred sudcom pre prípravné konanie alebo v konaní o sťažnosti pred najvyšším súdom. Zo zistení vykonaných ústavným súdom je zjavné, že sťažovatelia nereagovali ani na návrh na predĺženie väzby, ktorý im bol doručovaný špeciálnou prokuratúrou. Dokonca ani v sťažnostiach proti uzneseniu špeciálneho súdu o predĺžení väzby, ktoré si ústavný súd zadovážil, nie je obsiahnutý žiadny návrh, ktorým by sťažovatelia navrhovali najvyššiemu súdu vypočúť ich pri rozhodovaní o ich sťažnosti.

Ďalej je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že sťažovatelia vo svojich sťažnostiach proti uzneseniu o predĺžení väzby vôbec nevzniesli námietku, že bolo porušené ich základné

právo na spravodlivé súdne konanie tým, že sa rozhodlo o predĺžení lehoty trvania väzby v ich neprítomnosti.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku (...) o ďalšom trvaní väzby (...) možno rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí, ak zo žiadostí nevyplývajú také skutočnosti, na ktoré treba obvineného vypočuť na verejnom zasadnutí, alebo ak obvinený v žiadosti o prepustenie z väzby výslovne nepožiadaval o výsluch a zároveň neuviedol nové skutočnosti súdu skôr nežnáme, ktoré sú významné na rozhodnutie.

Pri rozhodovaní súdu o návrhu na predĺženie väzby, ktoré je pre sťažovateľa predvídateľné, nemôže tento len pasívne vyčkávať na rozhodnutie a v prípade, ak je preňho nepriaznivé, napadnúť ho ústavnou sťažnosťou, ale v záujme ochrany svojich práv a osobnej slobody sa má snažiť ovplyvniť ho svojou argumentáciou ešte v konaní pred všeobecným súdom (mutatis mutandis III. ÚS 227/03).

Z obsahu sťažností proti uzneseniu špeciálneho súdu sp. zn. BB-Pš 42/05 z 9. mája 2006 - ktoré si ústavný súd zadovážil - nevyplýva, že by sťažovatelia skutočnosť, že by sa „nemohli vyjadriť ako k dôvodom väzby tak aj k návrhu prokuratúry“ napadli v konaní pred najvyšším súdom, alebo by sa minimálne vo svojich sťažnostiach domáhali toho, aby boli prítomní pri rozhodovaní o ich sťažnostiach. Nebolo teda preukázané, že by obhajoba bola využila aktívny prístup a namietala porušenie označeného základného práva sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie v sťažnosti proti uzneseniu o predĺžení lehoty trvania väzby. Ak by tak urobila, mohla by ovplyvniť rozhodnutie najvyššieho súdu vo svoj prospech alebo dať mu možnosť, aby napravil tvrdené porušenie namietaného základného práva špeciálnym súdom. Sťažovatelia teda opomenuli aj zásadu „iura vigilantibus, non dormientibus prosunt - práva sú dané v prospech bdelych, a nie spiacich“.

Keďže sťažovatelia námietky možného porušenia svojich práv materiálne nevyužili v sťažnostiach proti uzneseniu o predĺžení trvania lehoty väzby, ústavný súd ich ústavnú sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol aj pre neprípustnosť.

2.2 Okrem uvedeného, pokiaľ sťažovatelia namietali porušenie označených základných práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Toš 24/06 z 26. mája 2006, ústavný

súd konštatuje, že sťažovatelia vo svojej nejasnej sťažnosti neuviedli žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré obsahuje dostatočné odôvodnenie, je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali záver o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a v konečnom dôsledku o porušení označených práv sťažovateľa, ako to tvrdili vo svojej sťažnosti. Z uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu nevyplýva, že by sa najvyšší súd nezaoberal všetkými uplatnenými dôvodmi sťažnosti sťažovateľov proti uzneseniu špeciálneho súdu o predĺžení väzby, pričom neexistujú ani iné dôvody, vzhľadom na celkové okolnosti daného prípadu, pre ktoré by napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nemohlo byť zo strany ústavného súdu akceptované.

Skutočnosť, že sťažovatelia sa so závermi a názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení ich práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť aj ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2006